

LBRIS

We know
books

Emil Gârleanu

Din lumea celor care nu cuvântă

Ediția a II-a

BUCUREȘTI, 2020

4

Cuprins

Cât un fir de neghină	5
Gândăcelul	7
Sărăcuțul!	9
Călătoare!	11
Musculița	14
Cântărețul	16
Hoinar	18
În curtea mea	21
După asemănarea lor!	24
Cioc! cioc! cioc!	29
În fel de fel de fețe	30
Mai sus!	34
Nedespărțite!	36
Pasăre de noapte	38
Vulturul	40
Cucoșul	43
Ca soarele!	45
Luptătorii	47
Mărinimie	50
Singuratecii	52
Filozoful	54

Când stăpânul nu-i acasă!	56
Grivei	59
Fricosul	62
Musafirul	64
Căprioara	66
Voinicul!	68
Gâza	70
Părăsită	73
Calul	76
Tovarășii	80
Trandafirul	83
Frunza	85
O rază	88
Puișorii	90

Cât un fir de neghină

„Nu trebuie să fii cât un munte de mare ca să poți judeca. Ci de-ai fi cât o neghină, ori cât un fir de colb, dacă ai în căpușorul tău scânteia dumnezeiască ce cuprinde lumea, ți-i de ajuns: știi ce ești, de unde vii și-ncotro trebuie să te îndrepti.“ Gândirea aceasta i-o spusese gânganiei o furnică. Și spusa muncitoarei îi intrase atunci pe o ureche și-i ieșise pe alta. De-abia văzuse de câteva zile lumina soarelui, pământul, florile! În iarbă i-au părut toate un rai; dar când a întins aripioarele și-a zburat, mirându-se că poate să străbată aerul, când apoi a căzut istovită de oboseală, pe-o frunză, atunci întâiași dată a cunoscut greul. Și spusele furnicii i-au venit în minte... Ce era? O gânganie mică, fără strălucire, rotundă, ca o sămânță. De unde venea? Din iarbă; ținea minte că se trezise sub o rochița-rândunicii. Dar încotro avea să se îndrepte? Ei, asta era greul!

S-a coborât de pe frunză și-a purces să caute din nou furnica. A umblat încoace, încolo, — furnica nicăieri. Altele a întâlnit, dar grăbite. Furnicile nu prea stau de vorbă. A mers mult și bine; altă gândire n-a mai auzit. „Înțelepciunea e rară“, se gândea biata gânganie. Și acesta a fost al doilea necaz al ei. E greu începutul! Într-o zi o prinse ploaia; din nebagare de seamă, căzu într-un șuvoi. De-abia scăpă, pe-un pai. Iar al-tă dată, ce spaimă, Doamne! stătu o clipă, fără suflare, sub talpa cizmei grădinarului. Avusese noroc de-o pietricică ce lăsase lângă dânsa un gol. De ce-ți atârnă viața în ziua de azi! Dar trebuia să se păzească cu tot dinadinsul. Trai e acela când ești nevoit să-l cumpănești în fiecare clipă? Umbla

numai pe dibuitele: cercetând, ocolind, ispitind. Colo e apă, dincolo oameni, mai la o parte un cărucior cu copii. „La ce m-a lăsat Dumnezeu dacă n-am pârțica mea de pământ? se întreba gândania. Unde să mă așez ca să rămân liniștită?” Atunci în față i se ridică deodată casa, locuința stăpânului grădinii. „Sus, acolo, trebuie să fie bine... dar e prea înalt.” Să se ridice cu cumpătare. Întâi zbură pe vârful unei gherghine; de acolo, pe-un copăcel, pe-un călin; pe urmă, pe iedera dimprejurul balconului. În sfârșit, iat-o: a ajuns. S-a așezat pe marginea streșinii. Uf! Cum arde tabla. Soarele o dogorește, un chin! Vasăzică, și aici, iad. Și gândul o munci iar: Ce rost avea pe lume?... Toate celelalte vietăți păreau că au o chemare. Și fluturul? Cum de nu. Dar fluturul e încântarea ochilor, floare zburătoare, o picurare vie din curcubeu. Furnica își face casă, agonisește, trăiesc mii la un loc; furnica, dacă ar fi de o sută de ori mai mare, i-ar fi destulă mintea pe care o are acum, în vreme ce atâtea dobitoace, mari cât munții, dacă ar fi de o sută de ori mai mici, nu le-ar ajunge mintea pe care o au cum sunt. Albina... toate, toate. Și ea? Seama ei pe lume?...

În clipa aceea gâza prinse cu ochisorii o semene a ei zburând pe sus, căutând poate un loc de scăpare ca și dânsa. Dar nici n-apucă bine să se uite la ea, când, ca o săgeată, o rândunică se repezi din cuibul de sub streășină și prinse din zbor tovarășa de suferință. Peste o clipă se auziră țipătele de bucurie ale puișorilor cărora rândunica le aducea hrană. Și gândania, biata, își dete seama: „Vezi, asta e soarta noastră: să hrănim păsările, care au ce căuta pe lume!“...

... Gâza întinse aripioarele, se lăsă în gol, pluti puțin; apoi săgeata străbătu din nou aerul. Se auzi o pâlpare de aripi. Și, îndată, puișorii primeau, gălăgioși, pe mama bună ce le aducea iar hrană.

Gândăcelul

Cum venise pe lume, nici el nu-și dădea seama. S-a trezit ca dintr-un somn și parcă era de când pământul. Nu simțise nici durere, nici bucurie. Și mult își muncise gândul cum răsărise, și-al cui era? Mic cât un fir de linte, mișca picioarele fragede și ocolea, de pe margini, frunzișoara care-l adăpostise. Într-o zi încercă o pornire lăuntrică: ieși de sub umbra răcoroasă și dădu buzna afară, în ploaia de lumină. Atunci rămase pe loc, orbit de atâta strălucire. Încetul cu încetul îi veni inima la loc și îndrăzni: deschise ochisorii mai mult, mai tare, mai mari, îi deschise în sfârșit bine-bine și privi în sus. Se făcuse parcă mai mititel decât fusese. Cu câtă strălucire, ce adânc și albastru se dezvelea cerul! Și ce minune! cu ochisorii lui mărunți, cât niște fire de colb, îl cuprindea întreg. Și ce întunecime, câtă umezeală sub frunzișoara lui. Ce căutase dânsul acolo? Iar din mijlocul tăriei albastre, un bulgăre de aur aprins arunca văpăi.

Tresări. Era el altul? Picioarele nu mai erau ale lui de scânteiau așa? Și mai era îmbrăcat în aur! Căci și trupușorul lui, pe care și-l vedea pentru întâia oară, scânteia. Nu cumva era o fărâmiță căzută de acolo, de sus, o fărâmiță de lumină închegată, rătăcită pe pământ? Și, ca o adevărită, pe țărâna neagră trupul aruncă o lumină dulce. Ce se mai întreba! Fără îndoială, de acolo căzuse, acolo trebuia să se întoarcă. Dar ce depărtare. Și cum să ajungă? Privi în sus; și atunci, deasupra căpușorului, zări lujerul unui crin ce se ridica așa de înalt, că parcă floarea din vârf își deschidea paharul chiar dedesubtul bulgărului de aur, să-i culeagă razele.

LBRIS

We know
books

ION CREANGĂ

POVEȘTI
POVESTIRI
AMINITIRI DIN COPILĂRIE

BUCUREȘTI, 2019

V

- vasilisc*, s.m. – animal fabulos care ucide cu privirea.
vârzare, s.f. – plăcintă de post umplută cu varză, ceapă, știr, mărar etc.
vătălă, s.f. – cadru dreptunghiular pe care se sprijină spata, la războiul de țesut.
vătăman, s.m. – ajutorul vornicului la încasarea dărilor; vătășel.
vergi (*a duce vergile cuiva*) – a duce grija, a se teme pentru cineva.
vidmă, s.f. – vrăjitoare.
vindereu, s.m. – șoim mic.
vornic, s.m. – în trecut, la sate – perceptor; mai târziu – primar.

Z

- zamparagiu*, s.m. – desfrânat, haimana.
zăhăi, vb. – a neliniști, a supăra.
zăhăit, adj. – părăsit, răscolit.
zămori, vb. – a-și astâmpăra foamea, setea, cu puțin.
zăpsi, vb. – a prinde pe cineva asupra faptului.
zărghit, adj. – smintit.
zăticeală, s.f. – stânjenire, supărare.
zbânțuit, s.m., adj. – obraznic, ștrengar.
zghihui, vb. – a zgâlțâi.
zmârdoare, s.f. – ființă murdară, scârbă.

Cuprins

Povești

Povestea porcului	5
Soacra cu trei nurori	22
Capra cu trei iezi	30
Punguța cu doi bani	39
Dănilă Prepeleac	44
Povestea lui Harap-Alb	58
Fata babei și fata moșneagului	114
Ursul păcălit de vulpe	121
Ivan Turbincă	124
Lupul la stână	141

Povestiri

Povestea unui om leneș	145
Moș Ion Roată și Unirea	147
Popa Duhu	151
Cinci pâni	157
Moș Ion Roată și Vodă-Cuza	162
Acul și barosul	168
Inul și cămeșa	171
Pâcală	174
Prostia omenească	177

I. [Descrierea satului Humulești]	183
[Nică la școlile din Humulești și Broșteni]	184
II. [Portretul mamei]	202
[La cireșe]	210
[Pupăza din tei]	213
[La scăldat]	220
III.	225
IV. [Plecarea lui Nică la seminarul de la Socola]	251
 <i>Glosar</i>	 261

Cică erau odată o babă și un moșneag: moșneagul de-
sută de ani, și baba de nouăzeci; și amândoi bătrânii aceș-
tia erau albi ca iarna și posomorâți ca vremea cea rea din
pricină că nu aveau copii. Și, Doamne! tare mai erau doriți
să aibă măcar unul, căci, cât era ziua și noaptea de ma-
re, ședeau singurei ca cucul și le țiuiau urechile, de urât ce
le era. Și apoi, pe lângă toate aceste, nici vreo scofală mare
nu era de dânșii: un bordei ca vai de el, niște țoale rupte,
așternute pe laițe, și atâta era tot. Ba de la o vreme încoace,
urâtul îi mânca și mai tare, căci țipenie de om nu le des-
chidea ușa; parcă erau bolnavi de ciumă, sărmanii!

În una din zile, baba oftă din greu și zise moșneagului:

— Doamne, moșnege, Doamne! De când suntem noi,
încă nu ne-a zis nime tată și mamă! Oare nu-i păcat de
Dumnezeu că mai trăim noi pe lumea asta? Căci la casa fă-
ră de copii nu cred că mai este vrun Doamne-ajută!

— Apoi dă, măi babă, ce putem noi face înaintea lui
Dumnezeu?

— Așa este, moșnege, văd bine; dar, până la una, la
alta, știi ce-am gândit eu astă-noapte?

— Știu, măi babă, dacă mi-i spune.

— Ia, mâine dimineață, cum s-a miji de ziuă, să te
scoli și să apuci încotro-i vedea cu ochii; și ce ți-a ieși îna-
inte întâi și-ntâi, dar a fi om, da' șarpe, da', în sfârșit, orice
altă jivină a fi, pune-o în traistă și o adă acasă; vom crește-o
și noi cum vom putea, și acela să fie copilul nostru.

Moșneagul, sătul și el de-atâta singurătate și dorit să
aibă copii, se scoală a doua zi dis-dimineață, își ia traista

în băț și face cum i-a zis baba... Pornește el și se duce tot înainte pe niște ponoare, până ce dă peste un bulhac. Și numai iaca că vede în bulhac o scroafă cu doisprezece porcei, care ședeau tologiți în glod și se păleau la soare. Scroafa, cum vede pe moșneag că vine asupra ei, îndată începe a grohăi, o rupe de fugă, și porceii după dânsa. Numai unul, care era mai ogârjit, mai răpănos și mai răpciugos, neputând ieși din glod, rămase pe loc.

Moșneagul degrabă îl prinde, îl bagă în traistă, așa plin de glod și de alte podoabe cum era, și pornește cu dânsul spre casă.

— Slavă ție, Doamne! zise moșneagul, că pot să duc babei mele o mângâiere! Mai știi eu? Poate ori Dumnezeu, ori dracul i-a dat în gând ieri noapte de una ca asta.

Și cum ajunge-acasă, zice:

— Iaca, măi băbușcă, ce odor ți-am adus eu! Numai să-ți trăiască! Un băiat ochios, sprâncenat și frumușel de nu se mai poate. Îți seamănă ție, ruptă bucățică!... Acum pune de lăutoare și grijește-l cum știi tu că se grijesc băieții: că, după cum vezi, îi cam colbăit, mititelul!

— Moșnege, moșnege! zise baba, nu râde, că și această-i făptura lui Dumnezeu; ca și noi... Ba poate... și mai nevinovat, sărmanul!

Apoi, sprintenă ca o copilă, face degrabă leșie, pregătește de scaldătoare și, fiindcă știa bine treaba moșitului, lă purcelul, îl scaldă, îi trage frumușel cu untură din opaiț pe la toate încheieturile, îl strânge de nas și-l sumuță, ca să nu se deoache odorul. Apoi îl piaptănă și-l grijește așa de bine, că peste câteva zile îl scoate din boală; și cu tărăte, cu cojițe, purcelul începe a se înfiripa și a crește văzând cu ochii, de-ți era mai mare dragul să te uiți la el. Iară baba nu știa ce să mai facă de bucurie că are un băiat așa de chipos, de hazliu, de gras și învelit ca un pepene. Să-i fi zis toată lumea că-i urât și obraznic, ea ținea

una și bună, că băiat ca băiatul ei nu mai este altul! Numai de-un lucru era baba cu inima jignită: că nu putea să le zică tată și mamă.

Într-una din zile, moșneagul voiește a merge la târg să mai cumpere câte ceva.

— Moșnege, zise baba, nu uita să aduci și niște roșcove pentru ist băiat, că tare-a fi dorit, mititelul!

— Bine, măi babă. Dar în gândul său: „Da' mânca-l-ar brânca să-l mănânce, surlă, că mult mă mai înăduși cu dânsul. De-am avea pâine și sare pentru noi, da' nu să-l mai îndop și pe dânsul cu bunătăți... Când m-aș potrivi eu babei la toate cele, apoi aș lua câmpii!”

În sfârșit, moșneagul se duce la târg, târguiește el ce are de târguit și, când vine acasă, baba îl întreabă, ca totdeauna:

— Ei, moșnege, ce mai știi de pe la târg?

— Ce să știu, măi babă? Ia, nu prea bune vești: împăratul vrea să-și mărite fata.

— Și asta-i veste rea, moșnege?

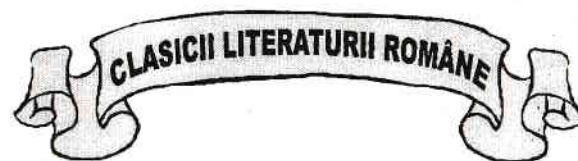
— D-apoi îngăduiește puțin, măi babă, că nu-i numai atâta, că, de ce-am auzit eu, mi s-a suit părul în vârful capului. Și când ți-oi spune până la sfârșit, cred că ți s-a încrâncena și ție carnea pe tine.

— Da' de ce, moșnege? Vai de mine!

— D-apoi, iaca de ce, măi babă, ascultă: Împăratul a dat de știre, prin crainicii săi, în toată lumea, că oricine s-a afla să-i facă, de la casa aceluia și până la curțile împărătești, un pod de aur pardosit cu pietre scumpe și fel de fel de copaci, pe de-o parte și de alta, și în copaci să cânte tot felul de păsări, care nu se mai află pe lumea asta, aceluia îi dă fata; ba cică-i mai dă și jumătate din împărăția lui. Iară cine s-a bizui să vină ca s-o ceară de nevastă și n-a izbuti să facă podul, așa cum ți-am spus, aceluia pe loc îi și taie capul. Și cică până acum o mulțime de feciori de crai și de împărați, cine mai știe de pe unde au venit, și niciunul

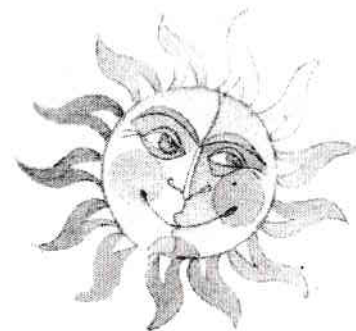
LBRIS

We know
books

PETRE ISPIRESCU

BĂSME

Editura ASTRO

Și domniră în pace și în liniște până ce, vrând Dumnezeu, i-a mutat din lumea aceasta.

Iară întâmplările lor au rămas de poveste și vor rămâna în veacul veacului.

Încălecai p-o șea etc.

Cuprins

Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte.....	3
Prâslea cel voinic și merele de aur	15
Sarea în bucate	31
Ileana Simziana.....	41
Făt Frumos cel rătăcit.....	67
Greuceanu	83
Cele douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat	96
Cei trei frați împărați	113
Fata săracului cea isteță	135
Fata moșului cea cuminte.....	146
Copilul cel isteț.....	152
Aleodor împărat	158
George cel viteaz	167

Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte

A fost odată ca niciodată că de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de când făcea plopul pere și răchita micșunele; de când se băteau urșii în coade; de când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau, înfrățindu-se; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci și nouă de oca de fier și se arunca în slava cerului de ne aducea povești.

*De când se iscălea musca pe părete,
Mai mincinos cine nu crede.*

A fost odată un împărat mare și o împărăteasă, amândoi tineri și frumoși, și, voind să aibă copii, au făcut de mai multe ori tot ce trebuiau să facă pentru aceasta; au îmblat pe la vraci și filosofi, ca să caute la stele și să le ghicească dacă or să facă copii; dar în zadar. În sfârșit, auzind împăratul că este la un sat, aproape, un unchiaș dibaci, a trimis să-l cheme; dar el răspunse trimișilor că: cine are trebuință, să vie la dânsul. S-au sculat deci împăratul și împărăteasa și, luând cu dânsii vro câțiva boieri mari, ostași și slujitori, s-au dus la unchiaș acasă. Unchiașul, cum i-a văzut de departe, a ieșit să-i întâmpine și totodată le-a zis:

– Bine ați venit sănătoși; dar ce îmbli, împărate, să afli? Dorința ce ai o să-ți aducă întristare.

– Eu nu am venit să te întreb asta – zise împăratul – ci, dacă ai ceva leacuri care să ne facă să avem copii să-mi dai.

– Am, răspunse unchiașul; dar numai un copil o să faci. El o să fie Făt-frumos și dragăstos, și parte n-o să aveți de el.

Luând împăratul și împărăteasa leacurile, s-au întors la palat și peste câteva zile împărăteasa s-a simțit însărcinată. Toată împărăția și toată curtea și toți slujitorii s-au veselit de această întâmplare.

Mai-nainte însă de a veni ceasul nașterii, copilul se puse pe un plâns, de n-a putut nici un vraci să-l împace. Atunci împăratul a început să-i făgăduiască toate bunurile din lume, dar nici așa n-a fost cu puțință să-l facă să tacă.

– Taci, dragul tatei – zicea împăratul – că ți-oi da împărăția cutare sau cutare; taci, fiule, că ți-oi da de soție pe cutare sau cutare fată de împărat, și alte multe d-alde astea; în sfârșit, dacă văzu și văzu că nu tace, îi mai zise: taci, fătul meu, că ți-oi da *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*.

Atunci copilul tăcu și se născu; iar slujitorii deteră în timpane și în surle și în toată împărăția se ținu veselie mare o săptămână întreagă.

De ce creștea copilul, d-aceea se făcea mai isteț și mai îndrăzneț. Îl deteră pe la școli și filosofi, și toate învățăturile pe care alți copii le învățau într-un an, el le învăța într-o lună, astfel încât împăratul murea și învia de bucurie. Toată împărăția se fălea că o să aibă un împărat înțelept și învățat ca Solomon împărat.

De la o vreme încoace însă, nu știu ce avea, că era tot galeș, trist și dus pe gânduri. Iar într-o zi, tocmai când copilul împlinea cincisprezece ani și împăratul se afla la

masă cu toți boierii și slujbașii împărăției și se chefuiau, se sculă Făt-frumos și zise:

– Tată, a venit vremea să-mi dai ceea ce mi-ai făgăduit la naștere. Auzind aceasta, împăratul s-a întristat foarte și i-a zis:

– Dar bine, fiule, de unde pot eu să-ți dau un astfel de lucru nemaiauzit? Și dacă ți-am făgăduit atunci, a fost numai ca să te împac.

– Dacă tu, tată, nu poți să-mi dai, apoi sunt nevoit să cutreir toată lumea până voi găsi făgăduința pentru care m-am născut.

Atunci toți boierii și împăratul deteră în genunchi, cu rugăciune să nu părăsească împărăția, fiindcă, ziceau boierii:

– Tatăl tău de acum înainte e bătrân, și o să te rădicăm pe tine în scaun, și avem să-ți aducem cea mai frumoasă împărăteasă de sub soare de soție.

Dar n-a fost puțință să-l întoarcă din hotărârea sa, rămânând statornic ca o piatră în vorbele lui; iar tată-său, văzu și văzu, îi dete voie și puse la cale să-i gătească de drum merinde și tot ce-i trebuia.

Apoi, Făt-frumos se duse în grajdurile împărătești unde erau cei mai frumoși armăsari din toată împărăția, ca să-și aleagă unul; dar, cum punea mâna și apuca pe câte unul de coadă, îi trântea, și astfel caii căzură. În sfârșit, tocmai când era să iasă, își mai aruncă ochii o dată prin grajd și, zărind într-un colț un cal răpciugos și bubos și slab, se duse și la dânsul; iar când puse mâna pe coada lui, el își întoarse capul și zise:

– Ce poruncești, stăpâne? Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a ajutat ca să mai puie mâna pe mine un voinic.

LBRIS

We know
books

Mihai Eminescu
Poezii și proză

Ediția a II-a

BUCUREȘTI, 2018

că venise în câmp ca să citească, că citind adormise. Camera obscură, viața cea trecută a unui om, ce se numea Dionis, ciudat... el visase! „Ah! gândi el – cartea mea mi-a făcut șotia asta; în urma cetirei ei, am visat atâtea lucruri extraordinare. Ce lume străină, ce oameni străini, ce limbă, parcă era a noastră, dar totuși străină, alta...” Ciudat! Călugărul Dan se visase mirean cu numele Dionis... pare că se făcuse în alte vremi, între alți oameni! Ciudat! „Ah! meștere Ruben, zise el zâmbind, cartea ta într-adevăr minunată este!... numai de n-ar ameți mintea; acuma simt eu, călugărul, că sufletul călătorește din veac în veac, același suflet, numai că moartea-l face să uite că a mai trăit.” Bine zici, meștere Ruben, că egiptenii aveau pe deplin dreptate cu metempsicoza lor. Bine zici cum că în sufletul nostru este timpul și spațiul cel nemărginit și nu ne lipsește decât varga magică de a ne transpune în oricare punct al lor am voi. Trăiește sub domnia lui Alexandru-Vodă și-am fost tras de-o mână nevăzută în vremi ascunse în viitorul sufletului meu. Câți oameni sunt într-un singur om? Tot atâția câte stele sunt cuprinse într-o picătură de rouă sub cerul cel limpede al nopții.

.....

CUPRINS

Poezii

La mormântul lui Aron Pumnul	4
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie	6
Junii corupți	8
Venere și Madonă	12
Epigonii	15
Mortua est!	20
Înger și demon	23
Floare albastră	28
Împărat și proletar.....	31
Făt-Frumos din tei	40
Crăiasa din povești	44
Lacul	46
Dorința	47
Călin (File din poveste)	49
Povestea codrului	59
Povestea teiului	62
O, rămâi	66
De câte ori, iubito... ..	68
Freamăt de codru	69
Revedere	71
O, mamă... ..	73
Scrisoarea I	74
Scrisoarea III	80
Luceafărul	91
Iubind în taină	107
Sonete	108
Departate sunt de tine	111

S-a dus amorul...	112
Pe aceeași ulicioară...	115
Trecut-au anii...	117
Despărțire	118
De ce nu-mi vii	120
Doina	122
La steaua	125
Pe lângă plopii fără soț...	126
Glossă	128
Odă	132
Veneția	133
Cu mâne zilele-ți adăogi...	134
Somnoroase pășărele	136
Ce te legeni...	137
La mijloc de codru...	138
Mai am un singur dor	139
Nu voiu mormânt bogat (variantă)	141
Privesc orașul-furnicar	143
Ai noștri tineri...	145
Fiind băiet păduri cutreieram	146
Copii eram noi amândoi...	148
Dintre sute de catarge	152
Rugăciune	153
Colinde, colinde	154
Criticilor mei	155
Sara pe deal	157

Proză

Făt-Frumos-din-Lacrimă	160
Călin-Nebunul	185
Sărmanul Dionis (<i>Fragment</i>)	198

Tipografia **SHIK & ȘTEFAN SRL**
Strada N.Drăgan nr. 10, sector 5, București

LIBRIS

Editor: George Huzum

We know
books

Coperta: Laura Teodora Rădulescu

Poezii

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

EMINESCU, MIHAI

Poezii și proză / Mihai Eminescu. - Ed. a 2-a. - București : Astro,
2018

ISBN 978-606-8660-42-4

821.135.1

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

www.pro-librarie.ro

LA MORMÂNTUL
LUI ARON PUMNUL

Îmbracă-te în doliu, frumoasă Bucovină,
Cu cipru verde-ncinge antică fruntea ta;
C-acuma din pleiada-ți auroasă și senină
Se stinse un luceafăr, se stinse o lumină,
Se stinse-o dalbă stea!

Metalica, vibrânda a clopotelor jale
Vuieste în cadență și sună întristat;
Căci ah! geniul mare al deșteptării tale
Păși, se duse-acuma pe-a nemuririi cale
Și-n urmă-i ne-a lăsat!

Te-ai dus, te-ai dus din lume, o! geniu nalt și mare,
Colo unde te-așteaptă toți îngerii în cor,
Ce-ntoană tainic, dulce a sferelor cântare
Și-ți împletesc ghirlande, cununi mirositoare,
Cununi de albe flori!

Te plânge Bucovina, te plânge-n voce tare,
Te plânge-n tânguire și locul tău natal;
Căci umbra ta măreață în falnica-i zburare
O urmă-ncet cu ochiul în tristă lăcrimare
Ce-i simț național!

Urmeze încă-n cale-ți și lacrima duioasă,
Ce junii toți o varsă pe trist mormântul tău,
Urmeze-ți ea prin zboru-ți în cânturi tânguioase,
În cânturi răsunânde, suspine-armonioase,
Colo, în Eliseu!...

CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,
Dacă fiii-ți mândri aste le nutresc;
Căci rămâne stânca, deși moare valul,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormântul,
Spada ta de sânge dușman fumegând,
Și deasupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorie falnic triumfând,
Spună lumii large steaguri tricolore,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s-aprinde sacru candida-i vâlvoare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Îngerul iubirii, îngerul de pace,
Pe altarul Vestei tainic surâzând,
Ce pe Marte-n glorie să orbească-l face,
Când cu lampa-i zboară lumea luminând,
El pe sânu-ți vergin încă să coboare,

Guste fericirea raiului ceresc,
Tu îl strânge-n brațe, tu îi fă altare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Tânără mireasă, mamă cu amor!
Fiii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei nori,
Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

LBRIS

We know
books

Ioan Slavici

Basme
Budulea Taichii

Basme

Zâna Zorilor	5
Florița din codru	52
Ileana cea șireată	76
Limir-împărat	89
Doi feți cu stea în frunte	116
Spaima zmeilor	128
Ioaneza mamei	138
Păcală în satul lui	152
Băiet sărac	171

Budulea Taichii	195
------------------------------	------------

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti. A fost odată un împărat, un împărat mare și puternic; împărăția lui era atât de mare, încât nici nu se știa unde se începe și unde se sfârșește.

Unii ziceau că ar fi fără de margini, iar alții spuneau că țin minte de a fi auzit din bătrâni că s-ar fi bătut odinioară împăratul cu vecinii săi, din care unii erau și mai mari, și mai puternici, iară alții mai mici și mai slabi decât dânsul.

Despre împăratul acesta a fost mers vorba cât e lumea și țara, cum că cu ochiul cel de-a dreapta tot râde, iară cu cel de-a stânga tot lăcrămează neîncetat. În zadar se întreba țara, că oare ce lucru să fie acela, că ochii împăratului nu se pot împăca unul cu altul. Dacă mergeau voinicii la împăratul, ca să-l întrebe, el zâmbea a râde și nu le zicea nimic. Așa rămase vrajba dintre ochii împăratului o taină mare, despre care nu știa nimeni nimic, afară de împăratul.

Crescură feciorii împăratului. Ce feciori! Ce feciori! Trei feciori în țară, ca trei luceferi pe cer!

Florea, cel mai bătrân, era de un stânjen de înalt, cu niște umeri, încât nu l-ai putea măsura cu patru palmi cruciș.

Cu totul alta era Costan: mic la statură, îndesat la făptură, cu brațul de bărbat, cu pumnul îndesat.

Al treilea și cel mai tânăr fecior al împăratului e Petru: înalt, dar subțire, mai mult fată decât fecior. Petru nu face multă vorbă: el râde și cântă, cântă și râde, de dimineată până în seară.

Numai câte odată-l vede omul mai întunecat, dă cu mâna pletele în dreapta și în stânga de pe frunte, și atunci ți se pare că vezi pe un bătrân din sfatul împăratului.

— Măi Floreo, tu ești acum mare; du-te și întreabă pe taica, pentru ce-i plânge lui un ochi, iar altul râde pururea.

Așa zise Petru către frate-său Florea într-o bună dimineată. Dar Florea nu s-a dus: el știa încă de mic că împăratul se supăra, dacă-l întreba cineva de astă treabă.

Tot așa o păți Petru și cu frate-său Costan.

— Nu cutează nici unul; lasă c-oi cuteza eu, zise la urmă Petru. Vorba fu zisă; lucrul fu gata. Petru merse ca să întrebe. Oarbă-ți fie mumă-ta! ce treabă ai tu de aceea?! îi zise împăratul mânios, și-i dete o palmă pe de-a dreapta și alta pe de-a stânga.

Petru se duse supărat și spuse fraților săi cum a pățit-o cu tatăl său.

De când a întrebat Petru de treaba ochilor, se părea cum că ochiul cel din stânga plânge mai puțin, iară cel de-a dreapta râde mai mult.

Petru își întări inima și mai merse o dată la împăratul. O palmă e o palmă, și două-s două!

Gândi și făcu.

O păți din nou, cum a mai pățit-o.

Ochiul cel din stânga lăcrăma acuma numai din când în când, iară cel din dreapta se părea a fi înjunțit cu zece ani.

— Dacă e treaba așa, gândi acum Petru, apoi știu eu ce-oi face. Atâta mă duc, atâta întreb, atâta rabd la palmi, până ce nu vor râde amândoi ochii.

A zis-o, a și făcut-o! Petru nu zicea nimic de două ori.

— Fătul meu, Petre! zise împăratul, acuma mai blând și râzând cu amândoi ochii. Eu văd că ție nu-ți iese grija din cap; ți-oi spune dar treaba cu ochii mei. Vezi, ochiul acesta râde de bucurie, când văd că am așa trei feciori ca voi; iar celălalt plânge, pentru că mă tem că voi nu veți fi în stare să împărățiți în pace și să apărați țara de vecinii cei vicleni. Dacă-mi veți aduce însă apă de la fântâna Zânei Zorilor, ca să mă spăl cu ea pe ochi, îmi vor râde amândoi ochii, căci voi ști că am feciori voinici, pe care mă pot răzema.

Așa zise împăratul. Petru și luă pălăria de pe prisă și se duse să spună fraților săi ce-a auzit.

Feciorii împăratului se puseră la sfat și gătiră lucrul pe scurt, cum se cade între frații cei buni.

Florea, ca cel mai bătrân dintre cei trei, se duse în grajd, alese calul cel mai bun și mai frumos, puse șaua pe el și apoi luă ziua-bună de la casă și masă. „Mă duc, zise către frații săi, și dacă nu voi veni într-un an, o lună, o săptămână și o zi cu apă de la fântâna Zânei Zorilor, să vii tu Costane după mine“. Se duse.

Trei zile și trei nopți Florea nu mai stătu; calul zbură ca năluca peste munți și peste văi până ce n-ajunse la marginile împărăției.

Jur împrejur pe lângă împărăție era o prăpastie adâncă și peste această prăpastie o singură punte. La puntea asta mai stătu Florea o dată: să privească înapoi, apoi să iee „ziua-bună“ de la țară.

LBRIS

We know
books

Ion Luca Caragiale

MOMENTE ȘI SCHIȚE
NUVELE ȘI TEATRU

Ediția a II-a

BUCUREȘTI, 2018

EFIMIȚA (*mișcată, cu tonul misterios*): Ce-i afară, Safto?
SAFTA (*care a intrat cu un braț de lemn*): Bine, cocoană, ce să fie! Da pân-acuma n-am putut închide ochii: toată noaptea a fost masă mare la băcanul din colț; acu d-abia s-a spart cheful. Adineaori a trecut p-aici vreo câțiva, se duceau acasă pe două cărări! era și Nae Ipingescu, ipistatul, beat frânt; chiuia și trăgea la pistoale... obicei mitocănesc.

LEONIDA (*nedumerit*): Ce obicei?

SAFTA: Știi, a făcut oamenii chef, c-aseară a fost lăsată secului.

EFIMIȚA (*înseninându-se și prinzând limbă, către Leonida cu umor*): A fost lăsată secul!

LEONTIDA (*îmbărbătat*): Ei vezi? (*plin de triumful teoriei*) Tot vorba mea, domnule! Omul, bunăoară, de par egzemplu, dintr-un nu-știu-ce ori ceva, cum e nevrinos, de curiozitate, intră la o idee; a intrat la o idee? Fandacsia e gata; ei! și după aia, din fandacsie cade în ipohondrie, (*către cocoana*) Văzuși?

EFIMIȚA (*cu chef*): Ei! soro! parcă ziceai că nu e voie de la poliție să se dea cu pistoale în oraș?

LEONIDA (*sigur*): Apoi bine, nu vezi dumneata că aici a fost chiar poliția în persoană...

EFIMIȚA: Ei, bobocule, apăi cum le știi dumneata toate, mai rar cineva! (*aprinde lampa*)

(*Amândoi sunt foarte veseli. Safta rămâne încremenită văzând răsturnarea odăii*)

(*Cortina*)

(1880)

Cuprins

I. MOMENTE ȘI SCHIȚE

Jertfe patriotice	3
Moftangii	8
Rromânul	8
Rromânca	10
Un pedagog de școală nouă	13
Telegrame	26
C.F.R.	34
Urgent... ..	40
High-life	46
Five o'clock	52
Bubico... ..	58
D-l Goe	65
Bacalaureat	72
Căldură mare	77
Lanțul slăbiciunilor	83
Vizită	89

II. NUVELE

O făclie de Paște	95
La hanul lui Mânjoală	114
Două loturi	125
În vreme de război	145

III. TEATRU

O scrisoare pierdută	167
O noapte furtunoasă	268
Conul Leonida față cu reacțiunea	325

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CARAGIALE, ION LUCA

Momente și schițe, năvele și teatru / Ion Luca Caragiale. - Ed. a 2-a.

- București : Astro, 2018

ISBN 978-606-8660-41-7

821.135.1

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

www.pro-librarie.ro

I. MOMENTE ȘI SCHIȚE

Jertfe patriotice

În sfârșit... Mai erau câteva ceasuri până în dimineața de 11 februarie, când trebuia să se dea lovitura. În cazarma lor din Dealul Spirii, tunarii îmbrăcau tunurile în pai pentru ca, despre ziuă, să poată merge în dosul palatului spre a proteja operația conspiratorilor, fără să tulbure liniștea nopții și să strice somnul pacinicilor mahalagii. Militarii își făceau datoria... da; dar nici civilii nu rămâneau mai prejos.

Era ultima întrunire a secțiunilor conspirației. Ca să înțeleagă mai bine cititorul, trebuie să spun că vasta urzeală se compunea din secțiuni cu un număr restrâns de membri, de la zece până la optsprezece inși. Unul din aceștia, fără să știe ceilalți, avea relațiuni cu un altul din o altă secțiune; așa că, la un moment dat, chiar dacă s-ar fi prins una din acestea lucrând, nu s-ar fi putut descoperi nimic mai mult decât o mână de oameni. Această organizație mazziniană fusese combinată de răposatul C.A. Rosetti, după reminiscentele-i clasice.

În seara aceea, într-una din secțiuni, compusă în jumătate din câțiva tineri entuziaști și din vreo trei negustori, prezidentul, un liberal fanatic, care mâncase la 48 jimbla exilului în formă de tainuri turcești, la Brussa, ținu o scurtă cuvântare, cam așa:

— Fraților! Vremea vorbelor a trecut; acum are să sune la sfârșit ceasul faptelor. Trebuie să avem curaj; momentul cel mare se apropie. Până să nu crape de ziuă, poate că vom fi chemați să facem cea mai mare jertfă pe care are dreptul patria s-o ceară de la un om. Să fim gata la tot! Să nu ne dăm înapoi de la nimic pentru a ne împlini datoria de patrioți!

Când prezidentul a terminat solemnă lui cuvântare, tinerii carbonari, scrâșnind din dinți, au ridicat pumnii încleștați în sus, în semn de aplauze și de aclamațiuni, știut fiindcă că, într-o conspirațiune, zgomotul este interzis. În timpul însă când vorbea prezidentul, unul dintre negustori se căuta cu multă stăruință în fundul buzunarului de la nădragi. Îndată ce cuvântarea fu isprăvită, negustorul se sculă în picioare, scoțând din buzunar un pungoci unsuros, destul de greu, plin cu mărunțiș. Apoi, mergând hotărât la masa prezidentului, trânti zgomotos, între sfeșnice, pungociul, și zise:

— Dacă a venit vremea pe jertfă, apoi cât m-ajunge partea, nu mă dau în lături!

Zicând acestea, isnaful începe să dezlege baierile pungociului. Prezidentul și toți tinerii entuziaști au un moment de dezgust în fața acestui act. Unul din ei, cel mai înflăcărat, nu se poate opri a zice cu indignare: „Mitocanul, tot mitocan!“ Dar cum sunt toți foarte liniștiți, înfățișarea pungociului durdului le răstoarnă cu desăvârșire mișcarea întâia. Încrucisându-și unii între alții niște priviri fulgerătoare și uitând că se află într-o cavernă de conspirație, încep să pleoscăiască din palme, strigând toți:

— Ura! bravo patriot! să trăiască nenea Niță!

Și palmele finichelelor se pornesc toate cu degetele încovoiate către pungociul mitocanului; dar mitocanul, în același timp, ridică pungociul de pe masă și-l vără în buzunar, zicând:

— Bine, eu dau partea mea... Care, ce dă?

Prezidentul, care se înțelesese din ochi cu tinerii, zice:

— Neică Niță, aici e pe frăție, dă fiecare ce poate și cum poate. Dumnealor, că sunt mai tineri și, vorba aia, ce-am avut și ce-am pierdut! dumnealor o să-și puie, Doamne fereste! viața în primejdie; că asta nu-i glumă ce facem noi! ia gândește-te dumneata; șapte puteri garante! nene Niță, și Convenția de la Paris! Care va să zică, noi ne punem contra lui Napoleon III, neică Niță... te joci! D-aia spui că dumnealor, ca tineri, pot să meargă chiar până la moarte...

— Să ferească Dumnezeu! zice nenea Niță; ar fi păcat...

— Da, dar vorba e: să poate? Însă dumneata, care ești altfel de om, om cu dare de mână, negustor, de, dumneata nu face pentru ca să te bagi unde se bagă dumnealor. D-aia a și împărțit Dumnezeu trebile pe pământ: unul, adică cu alergătură, și altul, vine vorba, cu capitalul; și pe urmă, toți la câștig, fiecare pe cât a pus, împart drept pentru interresurile patriei, fiindcă toți sunt patrioți!... nu-i așa?

— Așa da – zice nenea Niță – acuma te pricep.

— Ei vezi?... dă-ți partea.

Nenea Niță a scos iar pungociul, i-a deschis baierile și a vărsat pe masă un pumn de mărunțiș: icusari, nisifiele, sfanți, sfânțoaice, firfirici și gologani; le-a socotit până la suma de cinci galbeni; apoi a legat iar pungociul la gură, zicând:

— Ei! acu, cine-mi iscălește fitanția?

— Care fitanție?

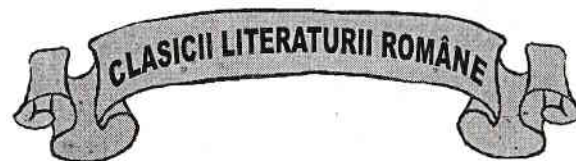
— Pentru sumă.

— Cum, nene Niță? strigă prezidentul, Cum să poate să spui dumneata așa vorbă? să cer hârtie la vreme de revoluție?

Dar nenea Niță acopere cu laba mărunțișul și dă să-l tragă la margine, ca să-l puie la loc.

LBRIS

We know
books

GEORGE TOPÂRCEANU

**BALADA UNUI
GREIER MIC**

Editura ASTRO

Zice că demult, odată,
 Un pitic s-a însurat
 Cu o văduvă bogată,
 Ce fusese măritată
 Cu un mare om de stat.
 Și-o fi dus ea, altădată, o viață mai tihnită,
 Dar la urmă și piticul a făcut-o fericită...

*Cu muncă și cu răbdare,
 Poți face cât unul mare.*

CUPRINS

BALADE VESELE ȘI TRISTE

Rapsodii de primăvară	3
Cântec	6
Balada morții	7
Balada călătorului	9
Balada Popii din Rudeni	11
Balada munților	14
Pastel	19
Rapsodii de vară	21
Broaștele	26
Acceleratul	27
Sfârșit de vară	29
Rapsodii de toamnă	31
Balada unui greier mic	38
Catrene	40
Manon și Des Grieux	42
Balada chiriașului grăbit	43
Noapte de mai	45
Noapte de iarnă	48
Singuri	51
În drum	52
Noapte de toamnă	53
Romanță	54
Păinjiniș	55
Epilog	56
Distih eroic	56
Infernul	57

PARODII ORIGINALE

În loc de prefață	69
-------------------------	----

Pagini din diferiți autori

<i>Homer:</i>	
Chinurile lui Ulise	70

Alfred De Musset:

Noapte de august 73

Al. Depărățeanu:

Vara la țară... 77

Dimitrie Bolintineanu:

Mihai Viteazul și turcii. 80

George Coșbuc:

Țigani 82

A. Mirea:

Caleidoscop 85

I. Unei fosile 85

II. Bustului meu 86

III. Răspunsul micilor funcționari 88

IV. Răspunsul cometei 90

V. Sonete 92

1. La cinematograful mut 92

2. Sonet teatral 93

3. Un romantic 94

VI. Sahara 94

O. Goga:

I. Mucenicii 96

II. Vade retro 97

I. Minulescu:

Trei romanțe pentru mai târziu. 99

I. Romanța automobilului 99

II. Romanță autumnală 101

III. Romanța gramofonului 102

M. Codreanu:

Sonete parnasiene. 105

I. Scamatorul 105

II. Pagliaccio 105

III. Samson și Dalila 106

IV. Testamentul unui poet necunoscut 107

Mircea Dem. Rădulescu:

Nocturnă 108

Adrian Maniu:

Menajerie 110

N. Davidescu:

din **Cântarea omului**

I. Ploaia 111

II. Întoarcerea fiului risipitor 112

O domnișoară de pension:

Misterul nopții 113

Un începător de talent:

Apostrofe la lună 114

Otilia Cazimir:

I. Vis alb 115

II. Strofa risipită 116

III. Ariciul 116

Demostene Botez:

I. Prohod 118

II. Tristeți provinciale 120

III. Cobe 122

Tudor Arghezi:

I. Psalm 124

II. Menire 125

III. Utrenie 125

IV. Blesteme 126

MIGDALE AMARE

Prefață 129

Cioara 131

Fum 135

Sonet estival 137

Albumul 138

Sonete pluvioase 138

La vânătoare.	140
I. Decorul	140
II. Un iepure	140
III. Masa	142
IV. La întoarcere.	144
Octombrie	145
Noiembrie	146
Fantezie de toamnă	147
Primăvara	148
Un duel.	150
Balada corbilor.	152
La Paști.	153
Singur.	154
În jurul unui divorț	156
Dedicație	161
Gelozie	162
Populară	162
Toamna în parc.	163
Balada unei stele mici	164
În Iași	167
Expunere de motive	167
Cocostârcul albastru.	169
Poetul	171
Scrisoare.	172
Ripostă	176
Bene merenti	178

POEZII NEINCLUSE ÎN VOLUME

<i>Fabule pentru copii</i>	183
Bivolul și coțofana	183
Boierul și argatul	184
Leul deghizat	185
Întrebare și răspuns	186
Câți ca voi!	186
<i>Fabule mici pentru oameni mari</i>	187
Cin' s-a fript cu ciorbă.	187
Văduva și piticul	188

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TOPÂRCEANU, GEORGE

Balada unui greier mic / George Topârceanu - București:
Astro, 2010
ISBN 978-606-92310-4-3

821.135.1-1

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

Nota editorului: Au fost operate modificări privind normele ortografice aprobate de Academia Română, exceptând: nici o, nici un, vre o, vre un, vre una, vre unul.

BALADE VESELE ȘI TRISTE

RAPSODII DE PRIMĂVARĂ

I

Sus, prin crângul adormit,
A trecut în taină mare,
De cu noapte, risipind
Șiruri de mărgăritare
Din panere de argint,
Stol bălai
De îngerăși
Cu alai
De toporași.
Primăvară, cui le dai?
Primăvară, cui le lași?

II

Se-nalță abur moale din grădină.
Pe jos, pornesc furnicile la drum.
Acoperișuri veștede-n lumină
Întind spre cer ogeacuri fără fum.

Pe lângă garduri s-a zvântat pământul
Și ies gândacii-Domnului pe zid.
Ferestre amorțite se deschid
Să intre-n casă soarele și vântul.

De prin bălcoane
Și coridoare
Albe tulpane
Fâlfăie-n soare.
Ies gospodinele
Iuți ca albinele,
Părul le flutură,
Toate dau zor.
Unele mătură,
Altele scutură,
Colbul din pătură
Și din covor.

Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfirat crenguțele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare,
Din creștet, vâlul subțirel de floare.

Că s-a trezit așa de dimineață
Cu ramuri albe – și se poate spune
Că-i pentru-ntâia oară în viață
Când i se-ntâmplă-asemenea minune.

Un nor sihastru
Și-adună-n poală
Argintul tot.
Cerule e-albastru
Ca o petală
De miozot.

III

Soare crud în liliac,
Zbor subțire de gândac,
Glasuri mici
De rândunici,
Viorele și urzici...
Primăvară, din ce rai
Nevisat de pământeni
Vii cu mândrul tău alai
Peste crânguri și poieni?
Pogorâtă pe pământ
În mătăsurile lungi de vânt,
Lași în urmă, pe câmpii,
Galbenii vii
De pădăii,
Bălți albastre și-nsorite
De omăt topit abia,
Și pe dealuri mucezite
Arături de catifea.

Și pornești departe-n sus
După iarna ce s-a dus,
După trena-i de ninsori
Așternută pe colini...
Drumuri nalte de cocori,
Călăuzii cei străini,
Îți îndreaptă an cu an

LBRIS

We know
books

IOAN SLAVICI

**MOARA CU NOROC
POPA TANDA**

BUCUREȘTI, 2019

LBRIS

We know
books

CUPRINS

Moara cu noroc	3
Popa Tanda	135

Tipografia SHIK & ȘTEFAN SRL

Strada N.Drăgan nr. 10, sector 5, București

I

— Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibeii tale te face fericit. Dar voi să faceți după cum vă trage inima, și Dumnezeu să vă ajute și să vă acopere cu aripă bunătații sale. Eu sunt acum bătrână, și fiindcă am avut și am atât de multe bucurii în viață, nu înțeleg nemulțumirile celor tineri și mă tem ca nu cumva, căutând acum la bătrânețe un noroc nou, să pierd pe acela de care am avut parte până în ziua de astăzi și să dau la sfârșitul vieții mele de amărăciunea pe care nu o cunosc decât din frică. Voi știți, voi faceți; de mine să nu ascultați. Mi-e greu să-mi părăsesc coliba în care mi-am petrecut viața și mi-am crescut copiii și mă cuprinde un fel de spaimă când mă gândesc să rămân singură într-însa: de aceea, poate că mai ales de aceea, Ana îmi părea prea tânără, prea așezată, oarecum prea blândă la fire, și-mi vine să râd când mi-o închiuiesc cârciumăriță.

— Vorbă scurtă, răspunse Ghiță, să rămânem aici, să cârlesc și mai departe cizmele oamenilor, care umblă toată săptămâna în opinci ori desculți, iară dacă duminica e noroi, își duc cizmele în mână până la biserică, și să ne punem pe prispa casei la soare, privind eu la Ana, Ana la mine, amândoi la copilaș, iară d-ta la tustrei. Iacă liniștea colibeii.

— Nu zic, grai soacra așezată. Eu zic numai ce zic eu, vă spun numai așa, gândurile mele, iară voi faceți după gândul vostru, și știți prea bine că, dacă voi vă duceți la moară, nici vorbă nu poate fi ca eu să rămân aici ori să mă duc în altă parte: dacă vă hotărâți să

mergeți, mă duc și eu cu voi și mă duc cu toată inima, eu tot sufletul, cu toată dragostea mamei care încearcă norocul copilului ieșit în lume. Dar nu cereți ca eu să hotărâsc pentru voi.

— Atunci să nu mai pierdem vorba degeaba: mă duc să vorbesc cu arândașul, și de la Sf. Gheorghe cârciuma de la Moara cu noroc e a noastră.

— În ceas bun să fie zis, grăi bătrâna, și gând bun să ne dea Dumnezeu în tot ceasul!

II

De la Ineu drumul de țară o ia printre păduri și peste țarini lăsând la dreapta și la stânga satele așezate prin colțurile văilor. Timp de un ceas și jumătate drumul e bun; vine apoi un pripor, pe care îl urci, și după ce ai coborât iar în vale, trebuie să faci popas, să adapi calul ori vita din jug și să le mai lași timp de răsuflare, fiindcă drumul a fost cam greu, iară mai departe locurile sunt rele.

Aici în vale e Moara cu noroc. Ori din care parte ar veni, drumețul se bucură când o zărește din culmea dealului pleșuv, căci, venind dinspre locurile rele, ea îl vestește că a scăpat norocos, iară mergând spre ele, la moară poate să găsească ori să aștepte alți drumeți, ca să nu plece singur mai departe.

Și fiindcă aici se opresc toți drumeții, încetul cu încetul s-a făcut bătătură înaintea morii, și oarecum pe nesimțite moara a încetat a mai măcina și s-a prefăcut în cârciumă și loc de adăpost pentru tot drumețul obosit și mai ales pentru acela pe care noaptea-l apucă pe drum. În cele din urmă, arândașul a zidit

cârciuma la un loc mai potrivit, departe de câteva sute de pași de la râuleț, iară moara a rămas părăsită, cu lopețile rupte și cu acoperământul ciuruit de vremurile ce trecuseră peste dânsul.

Cinci cruci stau înaintea morii, două de piatră și trei altele cioplite din lemn de stejar, împodobite cu țircălamul și vopsite cu icoane sfinte; toate aceste sunt semne care-l vestesc pe drumeț că aci locul e binecuvântat, deoarece acolo unde vezi o cruce de aceste a aflat un om o bucurie ori a scăpat altul de o primejdie.

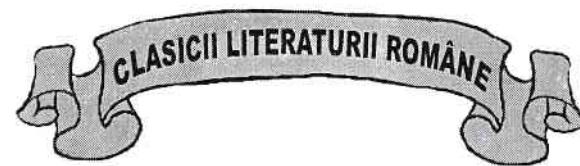
Dar binecuvântat era locul acesta mai ales de când veniseră cârciumarul cel nou cu nevasta lui tânără și cu soacră-sa cea bătrână, căci ei nu primeau pe drumeț ca pe un străin venit din lume, ci ca pe un prieten așteptat de multă vreme la casa lor. Abia trecuseră dar câteva luni după Sf. Gheorghe, și drumeții mai umblați nu mai ziceau că o să facă popas la Moara cu noroc, ci că se vor opri la Ghiță, și toată lumea știa cine e Ghiță și unde e Ghiță, iar acolo, în vale, între pripor și locurile cele rele, nu mai era Moara cu noroc, ci cârciuma lui Ghiță.

Iară pentru Ghiță cârciuma era cu noroc. Patru zile pe săptămână, de marți seară până sâmbătă, era mereu plină, și toți se opreau la cârciuma lui Ghiță, și toți luau câte ceva, și toți plăteau cinstit.

Sâmbătă de cu seară locul se deșerta, și Ghiță, ajungând să mai răsuflă, se punea cu Ana și cu bătrâna să numere banii, și atunci el privea la Ana, Ana privea la el, amândoi priveau la cei doi copilași, căci doi erau acum, iară bătrâna privea la câteșipatru și se simțea întreținută, căci avea un ginere harnic, o fată norocoasă, doi nepoți sprinteni, iară sporul era dat de la Dumnezeu, dintr-un câștig făcut cu bine.

LBRIS

We know
books

OCTAVIAN GOGA

DOINA

Editura ASTRO

Furtunile când zbuciumă văzduhul
 Și vifore-n păgână răzvrătire
 Aprind temutul fulgerelor caier,
 Când ingenunche pocăita minte,
 Tu gemi atunci, cu îngrozita fire,
 Cutremurat de-aducerile-aminte.

Când limpede va legăna amurgul
 În lumi de stele-un cântec de fecioare,
 Un cântec care-și flutură sfiala,
 Și-aprins, văpaia patimii răsfrânge,
 Atunci, topit în ruga-i arzătoare,
 Tu, suflete, cu jalea lui vei plânge...

*

Dar, câtă vreme lunci vor fi în floare
 Și-un trandafir va mai trăi în fire,
 Cât buzele vor cere sărutare
 Și florile vor cere stropi de rouă,
 Și câtă vreme, tainică iubire,
 Scânteia ta vei mai aprinde, nouă;

Când crini nuntesc în razele de soare
 Și mândri țin alaiul strălucirii,
 În vifore și în adânc de mare,
 În stelele ce rād în împrejururi,
 Pierzându-te în taina sfânt-a firii,
 Vei dăinui tu, suflete, de-a pururi...

CUPRINS

POEZII (1905)

Rugăciune	3
Plugarii	5
Noi	8
Oltul	9
Casa noastră	12
Apostolul	15
Dascălul	17
Dăscălița	20
Bătrâni	22
Reîntors	23
Depart	25
În codru	27
Dimineța	29
Pe înserate	31
De la noi	32
Cântăreților de la oraș	34
Sara	37
Lăutarul	38
La groapa lui Laie	39
Pripeag	41

Eu stau la mal...	130
Scrisoarea ta...	130
Gândește-te...	131
Scirocco	132

Coarde vechi

Poet	133
Doina	134
Voi veniți cu mine...	136
Inima	138
Strămoșii	139
Carmen laboris	142
Scrisoare	144
Moș Crăciun	146
Eu știu un basm	147

Clipe

Trage-ți oblonul	149
Un trandafir se stinge	150
Taina	150
Toamnă nouă	152
Mă-ntorc din nou....	153
Amurg	153
O lacrimă	154
Moștenire	155
O clipă	156

CÂNTECE FĂRĂ ȚARĂ (1916)

Fără țară	157
Așteptare	159
Pajurei cu două capete	160

Sângele	162
În pacea mută	164
Portretul	165
Apostolul	168
În mormânt la Argeș	169
Pribeag străin	170
Lupul	171
Bobotează	172
Trecea convoiul mortuar	173
Poveste	174
Sufletul	176

Editor: George Huzum
Tehnoredactor: Angela Ardeleanu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GOGA, OCTAVIAN

Doina / Octavian Goga - București: Astro, 2010
ISBN 978-606-92310-3-6

821.135.1-1

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro
www.cartescolara.ro
www.depozit-de-carti.ro

Nota editorului: Au fost operate modificări privind normele ortografice aprobate de Academia Română, exceptând: nici o, nici un, vre o, vre un, vre una, vre unul.

POEZII
1905

RUGĂCIUNE

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii,
Și-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte,-orânduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povața ta-nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,

Sădește-n brațul meu de-a pururi
 Tăria urii și-a iubirii.
 Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
 Și zvonul firii-ndrăgostite,
 Dă-i raza soarelui de vară
 Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
 Pe veci strigarea lor o frânge,
 Și de durerea altor inimi
 Învață-mă pe mine-a plânge.
 Nu rostul meu, de-a pururi pradă
 Ursitei maștere și rele,
 Ci jalea unei lumi, părinte,
 Să plângă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
 Atâtor doruri fără leacuri,
 Dă-mi viforul în care urlă
 Și gem robiile de veacuri.
 De mult gem umiliții-n umbră,
 Cu umeri gârbovi de povară...
 Durerea lor înfricoșată
 În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
 Să-l simt în matca-i cum se zbate,

Cum tot amarul se revarsă
 Pe strunele înfiorate;
 Și cum sub bolta lui aprinsă,
 În smalt de fulgere albastre,
 Încheagă-și glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.

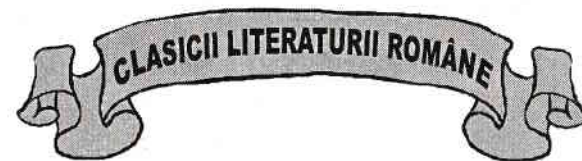
PLUGARII

La voi aleargă totdeauna
 Trudit-mi suflet să se-nchine;
 Voi singuri străjuiți altarul
 Nădejzii noastre de mai bine.
 Al vostru-i plânsul strunei mele,
 Creștini ce n-aveți sărbătoare,
 Voi, cei mai buni copii ai firii,
 Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, cerul
 Clipirii voastre-nduioșate
 I-a dat cea mai curată rază
 Din sfânta lui seninătate.
 El v-a dat suflet să tresară
 Și inimă să se-nfioare,
 De glasul frunzelor din codru,
 De șopot tainic de izvoare.

LBRIS

We know
books

VASILE ALECSANDRI

DAN, CĂPITAN DE PLAI

Editura ASTRO

A sale brațe albe, obrazu-și dezvelește
 Ș-adaoge-n glas tare: „Mai bine mort de mic
 Decât s-ajungă-n lume prin tine un calic.
 Da! trage brazda, feară, și-ngroapă laolaltă,
 Alături cu pruncul, mândria ta înaltă!“

Năprasnic atunci vodă c-un bici cumplit de foc
 Lovește-n boi să-i mâie, dar boii stau pe loc
 Ș-acoperă copilul cu-o caldă înfășare
 Prin aburii ce iese din deasa lor suflare.
 Și ciocârlija-ncepe cântările-a-și urma,
 Și mama în uimire -ncepe-a lăcrima.

„Muiere! strigă vodă turbat, schimbat în fiară.
 Peri deci și tu pe brazdă, și țâncul fraged piară!“
 Nebun, el se repede, dar n-a făcut doi pași,
 Și iată că tufarii se mișcă a vrăjmași.
 Și iată că s-aude un glas de răzbunare,
 Și iată că se vede o gloată-n fuga mare

Venind cum vine zmeul pe aripă de vânt,
 Cu-o falcă sus în ceruri și alta pre pământ.
 Răzășii sunt, răzășii!... Fugiți, pieriți cu toții.
 Păcatul vă ajunge, neferi și domni, voi, hoții!
 Răzășii în urgie s-apropie de voi
 Ca să vă puie-n juguri, să dați plugul napoi.

.....
 Dispar în clipă hoții, și zarea se deschide,
 Și gloata strigă: „Oarba!“... și copilașul râde.

12 oct. 1888

CUPRINS

DOINE ȘI LĂCRIMIOARE

Doina	3
Altarul monastirei Putna	5
Groza	7
Cântic haiducesc	9
Hora	11
Făt-Logofăt	13
Tatarul	15
Dorul româncei	16
Steluța	18
Lăcrimioare	20
Vezi tu vulturul.....	21
Canțonetă napolitană	22
La Veneția mult duioasă.....	23

LEGENDE

Răzbunarea lui Statu-Palmă.....	25
Ana Doamna	29
Odă statuiei lui Mihai Viteazul	32
Toamna țesătoare	36
Legenda rândunicăi	39
Dan, căpitan de plai	45
Grui-Sânger	60
Legenda ciocârliei	70

Cuza Vodă	83
Cânticul gîntei latine	84
Hodja Murad-paşa	85
Vântul de la miazăzi	90
Ghioaga lui Briar	96
Prier şi Fata Iernei	101
Soare de iarnă	104
Stroe Plopan	105

PASTELURI

Serile la Mirceşti	110
Sfârşit de toamnă	112
Iarna	113
Gerul	114
Viscolul	115
Sania	115
Miezul iernei	116
La gura sobei	117
Bradul	119
Sfârşitul iernei	120
Oaspeţii primăverii	121
Cucoarele	122
Noaptea	123
Dimineaţa	124
Tunetul	124
Plugurile	125
Sămănătorii	126
Rodica	127
Lunca din Mirceşti	128

Malul Siretului	130
Concertul în luncă	130
Vânătorul	133
Balta	134
Secerişul	135
Pe coastele Calabrei	135
Bărăganul	136
Valul lui Traian	138

MĂRGĂRITĂRELE

Noaptea Sfântului Andrii	141
Deşteptarea României	144
Cânticul Margarinei	147
Păsărica Mărei	148
Floarea oceanului	150
Iahtul	151
Stelele	153
N. Bălcescu murind	154
Anul 1855	156
Banul Mărăcină	157
Dragoş	162
Visul lui Petru Rareş	166
Moldova în 1857	173
Surorii mele	176
Steaua ţării	177
Hora Unirei	179
Presimţire	181
La poezii români	182

Înșiră-te, mărgărite.....	183
Fântâna.....	200

OSTAȘII NOȘTRI

Peneș Curcanul.....	202
Sergentul.....	209
Păstorii și plugarii.....	211
Frații Jderi.....	212
Căpitanul Romano.....	216
Hora de la Plevna.....	218
Hora de la Grivița.....	220
Odă ostașilor români.....	221

SUVENIRE

Pe malul mării.....	224
Păsărica.....	226
Zimbrul și vulpea.....	227
Adio Moldovei.....	228
La mormântul lui Gr. Romalo.....	230
Întoarcerea în țară.....	231
Bosforul.....	233
Strofe lui C. Negri.....	235
Pe un album.....	238

DIN PERIODICE ȘI POSTUME

15 Mai 1848.....	239
Hora Ardealului.....	240
Țara.....	241
Eroii de la Plevna.....	243
Legenda crinului.....	248
Plugul blăstemat.....	250

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ALECSANDRI, VASILE

Dan, căpitan de plai / Vasile Alecsandri. - Ed. a 2-a. -
București : Astro, 2015
ISBN 978-606-8148-84-7
821.135.1-1

Editura ASTRO
Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,
Sector 1, București
Tel. / Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:
www.cartea-mea.ro
www.cartescolara.ro
www.depozit-de-carti.ro
www.pro-librarie.ro

Tipografia *SHIK & ȘTEFAN SRL*
Strada N. Drăgan nr. 10, sector 5, București

DOINE ȘI LĂCRIMIOARE

Preaiubitului meu părinte Vornic V. Alecsandri
închin aceste doine cu iubire și recunoștință
1853

DOINA*

Doina, doiniță!
De-aș avea o puiculiță
Cu flori galbine-n cosiță,
Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândruliță
Cu ochișori de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-aș avea o bălăioară
Naltă, veselă, ușoară,
Ca un pui de căprioară!

Face-m-aș privighetoare
De-aș cânta noaptea-n răcoare
Doina cea dismierdătoare!

* Doina este cea mai vie expresie a sufletului românesc. Ea cuprinde simțirile sale de durere, de iubire și de dor. *Melodia* doinei, pentru cine o înțelege, este chiar plângerea duioasă a patriei noastre după gloria sa trecută! (n.a.)

Doina, doiniță!

De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Și-o sorioară de bărdiță!

De-aș avea , pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu!

De-aș avea vro șapte frați,
Toți ca mine de bărbați
Și pe zmei încălecați!

Face-m-aș un vultur mare,
De-aș cânta ziua, la soare,
Doina cea de răzbunare!

Doina, doiniță!
Și i-aș zice: „Mândruliță,
Mă jur p-astă cruciuliță
Să te țin ca un bădiță!“

Și i-aș zice: „Voinicele,
Să te-ntreci cu rândunele
Peste dealuri și vâlcele!“

Și le-aș zice: „Șapte frați,
Faceți cruce și jurați
Vii în veci să nu vă dați!“

Hai, copii, cu voinicie,
Să scăpăm biata moșie
De păgâni și de robie!

1842

ALTARUL MONASTIREI PUTNA*

Domnul Ștefan, viteaz mare, ce-au dat groaza prin păgâni,
Locaș sfânt creștinătăței astăzi vrea să facă dar,
Și pe malurile Putnei, cu vitejii săi români,
Însuși merge să aleagă locul sfântului altar.

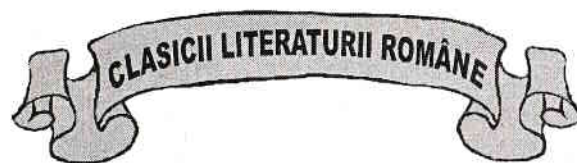
Mare obștie-l urmează și pe culme se lățește,
Precum aburii pe baltă când lumina asfințește.

Căpitani, oșteni cu zale și cu platoșe de fer
Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de război,
A Moldovei steag de fală fâlfâie falnic în cer;
Buciumul vuieste-n munte, sună valea de cimpoi.
Iată că lângă-o movilă domnul Ștefan s-au oprit!
Totul tace!... ochii țintă, stă poporul neclintit.

* Subiectul acestei balade l-am cules în Bucovina, și chiar la mănăstirea Putnei, unde se află mormântul eroului care a zidit-o (n.a.)

LBRIS

We know
books

BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA

PĂGINI ALESE

Editura ASTRO

LIBRIS | We know books

Iar la urma urmelor, tocmai la coadă, Prostia, rumenă și
voinică, se târa mulțumită, de-a îmboulea... Dar ce-i păsa?...
Ca ea nu era nimenea. Și, la dreptul lui Dumnezeu vorbind,
nici una din celelalte, de-atunci și până azi, n-a sălășluit mai
fericit în mai multe capete omenești.

CUPRINS

TEATRU

Apus de Soare

Dramă în IV acte (1503-1504)..... 3

NUVELE ȘI POVESTIRI

Sultănica..... 89

Bunicul..... 116

Bunica..... 120

Sorcova..... 125

Fata moșului..... 131

Zobie..... 148

Pravoslavnicul și slăninele..... 157

PARAZIȚII (1893)

Hagi-Tudose..... 163

Domnul Vucea..... 185

BASME

Neghiniță..... 211

Poveste..... 225

Norocul dracului..... 238

Palatul de cleștar..... 253

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DELAVRANCEA, BARBU ȘTEFĂNESCU

Pagini alese / Barbu Ștefănescu Delavrancea. –

Ed. a 2-a. - București : Astro, 2015

ISBN 978-606-8148-90-8

821.135.1-821

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel. / Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

www.pro-librarie.ro

TEATRU

APUS DE SOARE
(1503-1504)

Dramă în IV acte

PERSONAJE

ȘTEFAN CEL MARE
BOGDAN
LOGOFĂTUL TĂUT
POSTELNICUL TOADER
VORNICUL JURJ
HATMANUL ARBORE
PÂRCĂLABUL DRAGOȘ
PÂRCĂLABUL ALEXA
PÂRCĂLABUL GRUMAZĂ
PÂRCĂLABUL ȘANDRU
PÂRCĂLABUL COSTEA
PÂRCĂLABUL NEGRILĂ
BĂTRÂNUL ȘTEFUL, fost pârcălab
BĂTRÂNUL HRĂMAN, fost pârcălab
PAHARNICUL ULEA
CLUCERUL HRINCOVICI
VAMEȘUL CHIRACOLA
CLUCERUL MOGHILĂ
STOLNICUL DRĂGAN
JITNÍCERUL STAVĂR
PETRU RAREȘ
DOFTORUL IERONIMO DA CESENA
DOFTORUL ȘMIL
DOFTORUL KLINGENSPORN
ȚUGULEA MOGHILĂ
UN PIETRAR

IRINA, fata pârcălabului Dajbog, + 1476
 REVECA, fata comisului Huru, + 1476
 BĂLAȘA, fata pârcălabului Oană, + 1484
 ILINCA, fata pârcălabului Gherman, + 1484
 DOMNICA, fata hatmanului Arbore
 ANCUȚA, fata pârcălabului Toader
 OLEANA, fata vornicului Duma
 FIRA, fata pârcălabului Dragoș
 LISANDRA, fata pârcălabului Alexa
 JOIȚA, fata pârcălabului Ivanco
 NEAGA, fata pârcălabului Șandru
 ILEANA, fata pârcălabului Ivașcu
 HERA, fata pârcălabului Grumază
 STĂNIȘOARA, fata pârcălabului Ieremia
 OANA
 DOCHIA
 Căpitani, copii de casă, aprozi, hotnogi, hânsari*,etc.

* *Hânsar, hinsar* – nume dat unora dintre căpitanii care stăteau în fruntea celor 13 căpităni din care se compunea armata țării în vechea Moldovă.

ACTUL I

În stânga – o aripă a castelului din Suceava, cu ferestre cu grătii de fier, sfârșindu-se cu o terasă pusă pe tălpi de piatră. O ușă dă pe terasă. Mai departe se vede turnul castelului. În dreapta – o poartă. Ceva mai în fund – un puț cu două roate și cu un colac de piatră. O albie cu apă de nălbit. Lângă puț – o salcie pletoasă. Ograda domnească, cu arbori și copaci bătrâni, înconjurată cu ziduri vechi. Jețuri, scobite în piatră, la umbra copacilor. În fund – o parte din orașul Suceava și valea râului Suceava șerpuiind dinspre munte.

E o zi de toamnă. Vântul suflă. Frunzele cad.

SCENA I

Irina, Reveca, Bălașa, Ilinca, Ileana, Domnica, Ancuța, Oleana, Fira, Lisandra, Joița, Hera, Neaga, Stănișoara, Oana, Dochia și Țugulea Moghilă.

(La ridicarea cortinii toate lucrează.)

IRINA: Cum, cum?

FIRA: Ei, așa... Zic, se duse, se duse, până dete d-un balaur...

JOIȚA: Mai încet, Hera. Dai peste țevă... De un ce, Zamfiro?... Și tu, Lisandra, bate mai domol... Na! iar ai încurcat firele...

LISANDRA: De un balaur... Stați... A sărit tindechea*...

ILEANA: Cu gândul la Orhei. D-a mai sări o dată, să știi că rămâi, ca mine, fată bătrână.

REVECA: Ba ca mine...

IRINA: Ba ca mine...

BĂLAȘA: Ca voi... ca noi...

ILINCA: Dumnezeu să ție pe pârcălabul Alexa din Orhei.

NEAGA: Lasă focului basmul. La noapte. Vântul se umflă. Frunzele cad. Va fi numa bine: noapte, vijelie, basm, și eu să mă ghemuiesc lângă dada Irina.

(S-aud toaca și clopotile.)

REVECA: Mamă Dochio, e vremea la toacă. Adu bostanul fiert și fagurii de miere și ulciorul cu apă rece.

DOCHIA: S-aducă mama, bunica maichii.

IRINA (*către Țugulea*): Și tu? Ce stai ca un țap logodit?... Ești mândru... Ai sabie... Și ce-ai să faci cu ea?

ȚUGULEA (face cu mâna ca și cum ar tăia): Să...

IRINA: Măăăă...

ȚUGULEA: Hî-hî...

IRINA: Când?...

ȚUGULEA: Iacă ș-acuma...

IRINA: O! bătu-te-arpotca**! (*Îl mângâie*.) S-ajută mamii Dochii. Dar, vezi, ține-ți firea, nu-ți pune mintea cu bostanul.

(Fetele râd.)

ȚUGULEA: Apoi... dă... maică, maică! (*Iese*.)

* *Tindeche* – stinghie îngustă de fier sau de lemn, cu zimți la ambele capete, care se așază la războiul de țesut pentru a ține pânza bine întinsă.

** *Potcă* – belca, vrajbă

SCENA II

Cele de sus, afară de Țugulea și Dochia.

LISANDRA: Am Țesut bine, dadă Reveca?

REVECA: Nu bate într-o parte. Apucă spata drept de mijloc.

ANCUȚA: Dar eu?

REVECA: Mai bine... Nu strânge cârligele... Așa... mâinile-n voie... ca și cum te-ai juca.

DOMNICA: Verdele ăsta, ori ăsta, dadă Reveca?

REVECA: Privește firea... Aci, școala și învățătura. Primăvara toate sunt proaspete, dar nu depline, vara toate coapte și vii, toamna toate pălesc, prind un fel de rugină, se învechesc... și nimic murdar... Da, bine...

STĂNIȘOARA: Uf! Doamne, Doamne!

REVECA: Ce, moțato? Ți s-a urât? Binișor. Ghergheful e de răbdare.

JOIȚA: Iaca și barba părintelui Ivașcu din Hotin...

IRINA: Ba părul tău de oaie crează.

HERA: Am isprăvit. Nu mai am țevi.

BĂLAȘA: Da, dar pe dinafară cine-a dat?

HERA: Numai la două. Le desfăc și le fac.

OLEANA: E bine, Reveca?

REVECA: A! o minune! Ai zice că de când te-ai născut ții furca-n brâu. Da... da... Inul curge din caier pe fus ca un fir de păr. Nici o gâlcă. Deștele tale mulg caierul, și caierul se topește, și fusul zbârnâie și plutește parc-ar avea aripi. O! ciută zglobie, tu ai să ții casa c-un fus... Dar tu, Oană, ce ispravă mi-ai făcut?

LBRIS

We know
books

LIVIU REBREANU

ION

Editura ASTRO

CUPRINS

Volumul I

Glasul pământului

1. Începutul	7
2. Zvârcolirea	38
3. Iubirea	68
4. Noaptea	103
5. Rușinea	151
6. Nunta	186

Volumul II

Glasul iubirii

7. Vasile	237
8. Copilul	266
9. Sărutarea	299
10. Ștreangul	332
11. Blestemul	351
12. George	388
13. Sfârșitul	417

LIBRIS

We know
books

Volumul I
Glasul pământului

Începutul

Din șoseaua ce vine de la Cârlibaba, întovărășind Someșul ba în dreapta, ba în stânga până la Cluj și chiar mai departe, se desprinde un drum alb, mai sus de Armadia, trece râul peste podul bătrân de lemn, acoperit cu șindrilă mucegăită, spintecă satul Jidovița și aleargă spre Bistrița, unde se pierde în cealaltă șosea națională care coboară din Bucovina prin trecătoarea Bârgăului.

Lăsând Jidovița, drumul urcă întâi anevoie până ce-și face loc printre dealurile strâmtorate, pe urmă însă înaintează vesel, neted, mai ascunzându-se printre fagii tineri ai Pădurii Domnești, mai poposind puțin la Cișmeaua Mortului, unde picură veșnic apă de izvor răcoritoare, apoi cotește brusc pe sub Râpele Dracului, ca să dea buzna în Pripasul pitit într-o scrântitură de coline.

La marginea satului te întâmpină din stânga o cruce strâmbă pe care e răstignit un Hristos cu fața spălăcită de ploii și cu o cununiță de flori veștede agățată de picioare. Suflă o adiere ușoară și Hristos își tremură jalnic trupul de tinichea ruginită pe lemnul mâncat de carii și înnegrit de vremuri.

Satul parcă e mort. Zăpușeala ce plutește în văzduh țese o tăcere înăbușitoare. Doar în răstimpuri fâșâie alene frunzele adormite prin copaci. Un fuior de fum albăstriu se căznește să se înalțe dintre crengile pomilor, se bălăbănește puțin ca o matahală amețită și se prăvale peste grădinile prăfuite, învăluindu-le într-o ceață cenușie.

LIBRIS
În mijlocul drumului picotește câinele învățătorului Zaharia Herdelea, cu ochii întredeschiși, suflând greu. O pisică albă ca laptele vine în vârful picioarelor, ferindu-se să nu-și murdărească labele prin praful uliței, zărește câinele, stă puțin pe gânduri, apoi își iuțește pașii și se furișează în livada îngrădită cu nuiiele, peste drum.

Casa învățătorului este cea dintâi, tăiată adânc în coasta unei coline, încinsă cu un pridvor, cu ușa spre uliță și cu două ferestre care se uită tocmai în inima satului, cercetătoare și dojenitoare. Pe prichiciul pridvorului, în dreptul ușii, unde se spală dimineața învățătorul, iar după-amiaza, când a isprăvit treburile casei, doamna Herdelea, străjuiește o ulcică verzuie de lut. În ogradă, între doi meri tineri, e întinsă veșnic sfoara pe care acum atârână niște cămăși femeiești de stambă. În umbra cămășilor, în nisipul fierbinte se scaldă câteva găini, păzite de un cocoș mic cu creasta însângerată.

Drumul trece peste pârâul Doamnei lăsând în stânga casa lui Alexandru Pop-Glanetașu. Ușa e închisă cu zăvorul; acoperișul de paie parcă e un cap de balaur; pereții spoiiți de curând de-abia se văd prin spărturile gardului.

Pe urmă vine casa lui Macedon Cercetașu, pe urmă casa primarului Florea Tancu, pe urmă altele... Într-o curte mare rumegă, culcate, două vaci ungurești, iar o babă șade pe prispă, ca o scoabă, prăjindu-se la soare nemișcată, parc-ar fi de lemn...

Căldura picură mereu din cer, îți uscă podul gurii, te sugrumă, în dreapta și în stânga casele privesc sfioase din dosul gardurilor vii, acoperindu-și fețele sub streșinile știrbite de ploii și de vite.

Acum un dulău lătos, cu limba spânzurată, se apropie în pas leneș, fără țintă. Din șanț, dintre buruienile cărunțite de colb, se repede un cățel murdar, cu coada în vânt. Lătosul nu-l ia în seamă ca și când i-ar fi lene să se oprească. Numai când celălalt se încapățânează să-l miroasă, îi arată niște colți amenințatori, urmându-și însă calea cu demnitatea cuvenită. Cățelul se oprește nedumerit, se uită puțin în urma dulăului, apoi se întoarce în buruieni unde se aude îndată un ronțait căznit și flămând...

De-abia la cârciuma lui Avrum începe să se simtă că satul trăiește. Pe prispă, doi țărani îngândurați oftează rar cu o sticlă de rachiu la mijloc. Din depărtare pătrund până aici sunete de viori și chiuituri...

Duminică. Satul e la horă. Și hora e pe ulița din dos, la Todosa, văduva lui Maxim Oprea.

Casa vădanei este chiar peste drum de bisericuța veche, pleoștită și dărăpănată. Văduvia-i sărăcie lucie. Femeia a dat din rău în mai rău. Ce agonisește un cap de bărbat într-o viață întreagă, o muiere nepricepută prăpădește într-un an de zile, și mai puțin. Când a împreunat Maxim mâinile pe piept, în ogradă erau clăi de fân, în cele două grajduri nu mai încăpeau vitele, în șură și sub șopron n-aveau loc carele. Se vedea de departe belșugul... Acum ograda-i goală bătătură, iar în grajduri rage a pustiu o închipuire de vacă stearpă și veșnic flămândă.

Hora e în toi... Locul geme de oameni... Nucii bătrâni de lângă șură țin umbră. Doar câteva pete albe de raze răzbesc printre frunze gâdilând fețele aprinse de veselie. Zăduful ațâță sângele lumii. Peste Măgura Cocorilor atârână soarele îngălbenit de necaz că mai are o postată bună până la sfințit.

Cei trei lăutari cântă lângă șopron să-și rupă arcușurile. Briceag, cu piciorul pe o buturugă, cu cotul stâng pe genunchi, cu obrazul culcat pe vioară, cu ochii închiși, își sfârâie degetele pe strune și cântecul saltă aprig, înfocat. Holbea e chior și are un picior mai scurt, iar la vioară numai trei coarde, dar secondează cu aceeași patimă cu care Gâvan, un țigan urât și negru ca un harap, apasă cu arcul pe strunele gordunii. Din când în când Briceag se oprește să-și acordeze vioara. Holbea și Gâvan atunci își îndoiesc meșteșugul ca să păstreze măsura. Apoi Briceag reîncepe mai aprins, strâmbându-se uneori la Holbea, alteori la Gâvan, cu deosebire când schimbă melodia.

LBRIS

We know
books

LIVIU REBREANU

PĂDUREA SPÂNZURAȚILOR

Editura ASTRO

CARTEA ÎNTÂI	5
CARTEA A DOUA	85
CARTEA A TREIA	157
CARTEA A PATRA	220

CARTEA ÎNTÂI

1

Sub cerul cenușiu de toamnă ca un clopot uriaș de sticlă aburită, spânzurătoarea nouă și sfidătoare, înfiptă la marginea satului, întindea brațul cu ștreangul spre câmpia neagră, înțepată ici-colo cu arbori arămii. Supravegheați de un caporal scund, negricios și ajutați de un țăran cu fața păroasă și roșie, doi soldați bătrâni săpau groapa, scuipându-și des în palme și hâcâind a osteneală după fiecare lovitură de târnăcop. Din rana pământului groparii zvârleau lut galben, lipicios...

Caporalul își răsuca mustățile și se uita mereu împrejur, cercetător și cu dispreț. Priveliștea îl supăra, deși căuta să nu-și dea pe față nemulțumirea. În dreapta era cimitirul militar, înconjurat cu sârmă ghimpată, cu mormintele așezate ca la paradă, cu crucile albe, proaspete, uniforme. În stânga, la câțiva pași, începea cimitirul satului, îngrădit cu spini, cu cruci rupte, putrezite, rare, fără poartă, ca și cum de multă vreme niciun mort n-ar mai fi intrat acolo și nici n-ar mai vrea să intre nimeni... Satul Zirin, cartierul diviziei de infanterie, se ascundea sub o pânză de fum și de păclă, din care de-abia scoteau capetele, sfoase și răsfirate vârfuri de pomi desfrunziți, câteva coperișe țuguiate de paie și turnul bisericii, spintecat de un obuz. Spre miazănoapte se vedeau ruinele gării și linia ferată ce închidea zarea ca un dig fără început și fără sfârșit. Șoseaua, însemnată cu o dungă dreaptă pe câmpul mohorât, venea din apus, trecea prin sat și se ducea tocmai pe front...

— Urâtă țară aveți, muscale! zise deodată caporalul, întorcându-se spre gropari și uitându-se cu necaz la țăranul care se oprise să răsuflă. Auzi?...Țara... locurile... *niet* frumos! adăugă

apoi, arătând cu mâna ținutul și stâlcindu-și graiul spre a se face mai înțeles.

Țăranul holbă ochii, nedumerit, cu un zâmbet umil, bolborosind ceva pe rusește.

— Nu pricepe ăsta, don' căprar, limba noastră, zise atunci un soldat, îndreptându-se din șale.

— Nici nu-i vina lor că țara-i păcătoasă, adăugă îndată cellalt soldat, proptindu-se în lopată.

Toți trei militarii priveau acum cu mare dispreț la țăranul care, neînțelegând vorbele străine, plecă rușinat capul în groapa cu fundul galben, adâncă de vreo jumătate de metru.

— Ei, ce stați? Ce leneviți? strigă deodată caporalul, luându-și seama. Asta-i groapă? Nu vi-e rușine?... Uite-acu' pică convoiul... și nici groapa nu-i gata!... Ori vreți să dau eu de dracu' din pricina voastră?... Hai! Pune osul, nu te holba la mine!

— Așa-i, bine zici, don' căprar, mormăi un soldat, izbind cu târnăcopul într-un bolovan. Dar nici asta nu-i armată, don' căprar... S-ajungem noi gropari... de...

Oamenii se așternură degrabă pe muncă, în vreme ce caporalul, mulțumit, răspunse iarăși mai prietenos:

— Soldatul trebuie să facă de toate în război, că de-aceea-i războiul război... Ori aici, ori pe front, ori în spital, tot la război se socotește... De ce nu zici mai bine că am avut noroc cu întârzierea?... Ce ne făceam dacă soseau la patru, cum era ordinul? Ne lua naiba pe toți... Ce-i drept, sunt militar vechi, dar n-am mai pomenit să spânzure oameni așa, aproape pe întuneric...

Apoi tăcu brusc. Privirea lui se oprise asupra spânzurătorii, al cărei braț parcă amenința pe oamenii din groapă. Și în aceeași clipă ștreangul prinse a se legăna ușor... Caporalul simți un fior rece și întoarse repede capul. Atunci însă văzu crucile albe, în linii drepte, din cimitirul militar și, buimăcit, făcu stânga-împrejur, dând iarăși cu ochii de morminte în cimitirul satului... Fu cuprins de o frică sugrumătoare, ca în fața unor stafii. Se stăpâni totuși în curând și, scuipând cu scârbă, murmură:

— Ce viață mai e și asta... Încotro te uiți, numai moarte și morminte și morți...

Un vânt toamnăte, umed și trist, începu să bată dinspre satul amețit de ceață, aducând pe aripi zvonuri de gemete înăbușite. Din văzduhul cenușiu picură atâta pustietate, că, simțindu-și sufletul împovărat, caporalul încremeni cu fața spre turnul bisericii, cu privirea pierdută, fără să bage de seamă că pe cărarea cimitirului se apropia un ofițer. Își veni în fire de-abia când auzi pașii. Tresări și, întorcându-se la gropari, le zise cu glasul încă răgușit de neliniște:

— Dați zor, băieți, că vine un domn ofițer... De-acuma trebuie să sosească și convoiul... Of, barem de-am scăpa mai repede!... Degeaba, asta nu-i treabă de militar!

Ofițerul se apropia șovăitor. Vântul îi flutura pulpanele mantalei, împingându-l parcă spre o țintă nedorită. Era mijlociu ca statură și avea puțină barbă, care-i dădea o înfățișare de milițian sedentar, deși altfel nu părea mai mult de treizeci și cinci de ani. De sub casca de fier lătăreață, fața lui rotundă și bălaie apărea chinuită, mai cu seamă din pricina ochilor cafenii, mari și ieșiți din orbite, care priveau înfrigurați stâlpul spânzurătorii, fără a clipi, cu un nesațiu bolnăvicios. Gura, cu buzele carnoase, era strânsă într-un spasm dureros, tremurător. Măinile îi atârnavu țepene, aproape uitate.

Caporalul îl primi cu un salut militar, bătându-și zgomotos călcăiele bocancilor. Ofițerul se opri la câțiva pași, răspunse dând din cap ușor și, mereu cu privirea la ștreang, întrebă:

— La ce oră e hotărâtă execuția?

— La patru a fost, trăiți, domnule căpitan, răspunse caporalul atât de tare, că ofițerul întoarse repede ochii spre dânsul. Dar văd că e cinci și încă n-au sosit...

-- Da... da, murmură căpitanul coborând privirea asupra groparilor care săpau tăcuți, cu capetele în pământ. Apoi întrebă iar, mai sigur: Și cine va fi spânzurat?

— Noi nu putem ști, domnule căpitan, zise caporalul cam încurcat. Se aude c-ar fi un domn ofițer, dar nu putem ști bine...

— Și pentru ce fel de vină? stăruie ofițerul, privindu-l cercetător, aproape mânios.

Caporalul se zăpăci de tot și răspunse șovăind cu un zâmbet de milă amară:

— De, domnule căpitan... noi de unde să știm? În război viața omului e ca floarea, se scutură te miri de ce... Păcatele-s multe de la Dumnezeu, și oamenii nu iartă...

Căpitanul se uită lung la dânsul, mirat parcă de vorbele lui, și nu mai întrebă nimic. Ridicând însă ochii și văzând iar spânzurătoarea, se retrase câțiva pași ca în fața unui vrăjmaș amenințător. În aceeași clipă, pe cărarea dinspre sat, răsună un glas aspru și poruncitor:

— Caporal!... Gata, caporal?...

— Gata, domnule locotenent! strigă caporalul, întorcându-se, cu mâna la cozoroc.

Locotenentul, în ulancă strânsă pe corp și cu guler de blană sură, venea foarte grăbit, aproape alergând, și vorbind mereu:

— Gata tot, caporal? Convoiu a pornit adineaori și în câteva minute va fi aici... Dar plutonierul unde-i? De ce n-a venit înainte?... Dacă eu, care n-am nicio însărcinare directă, m-am putut osteni...

Tăcu brusc văzând pe căpitanul străin și necunoscut, care-l privea neliniștit. Locotenentul salută și înaintă până la marginea gropii, izbucnind apoi foarte nervos și cu vocea zgârietoare:

— Scăunelul, caporal! Unde-i?... Ce te uiți ca un nerod?... Pe ce vrei tu să se urce condamnatul?... Ce oameni! Atâta nepăsare n-am mai văzut... Din pământ să-mi scoți un scăunel, ai înțeles? Și în două minute să fii înapoi!... Aide, mișcă, ce mai caști gura?!

Caporalul porni fuga spre sat, în vreme ce locotenentul, aruncând o privire căpitanului, care stătea deoparte, urmă mai potolit:

— Cu astfel de oameni nu batem noi Europa... Unde nu-i conștiința datoriei...

Vorbind, trecu lângă stâlpul de brad, chiar sub ștreangul nemîșcat. Examină groapa mormăind ceva, nemulțumit, și pe urmă, ridicând ochii, apucă cu amândouă mâinile funia ce-i atârna deasupra capului, parcă ar fi vrut s-o încerce dacă-i destul de solidă. Întâlnind însă privirea speriată a căpitanului, dădu drumul ștreangului, rușinat și umilit. Mai stătu acolo câteva clipe, nehotărât, apoi deodată merse drept în fața străinului, prezentându-se:

— Locotenent Apostol Bologa...

— Klapka, îl întrerupse căpitanul, cu mâna întinsă. Otto Klapka... Adineaori am sosit, și tocmai de pe frontul italian... În gară am aflat că aveți o execuție și, nici nu-mi dau bine seama cum, iată că am nimerit aici...

În glasul căpitanului tremura o sfială atât de neascunsă, că locotenentul, fără să vrea, se simți cuprins iar de rușinea de adineaori și, încurcat, zise cu o vioiciune silită:

— Va să zică sunteți mutat în divizia noastră?

— Da... la al cincizecilea de artilerie de câmp...

— A, chiar în regimentul nostru! strigă Bologa deodată, cu bucurie neprefăcută. Atunci bine-ați venit!

Fața căpitanului se însenină, parcă în sinceritatea locotenentului s-ar fi dezvăluit un om nou. Privirile lor se încrucișară într-o licărire de simpatie. O clipă. Apoi Klapka avu o cutremurare și întrebă aproape înfricoșat:

— Pe cine spânzurați?

În ochii lui Apostol Bologa, albaștri și adânciți în cap, se aprinse o mândrie stranie. Răspunse cu o indignare abia stăpânită:

— Un sublocotenent ceh, Svoboda... mai mare rușinea pentru corpul ofițeresc... A fost prins tocmai când era să treacă la dușman, înarmat cu hărți și planuri. Rușinos și revoltător!... Nu-i așa? adăugă după câteva clipe, fiindcă Klapka tăcea.

— Mda... da, poate, zise căpitanul, tresărind nesigur.

Răspunsul îndoielnic îndârji pe Bologa. Începu să vorbească atunci cu o volubilitate care se vedea că nu i-e firească, vrând parcă să convingă cu orice preț: